

Kerkük Petrolü İçin Türkiye Güzergâhı Öne Çıkıyor

Irak merkezi hükümeti ile IKBY arasında çözülemeyen ihtilaflar nedeniyle Kerkük petrolü 1 yıldır Ceyhan limanına ihraç edilemiyor. - 12.11.2018

İDRİS OKUDUCU - Bağdat ve Erbil yönetimleri arasında devam eden çeşitli ihtilaflar nedeniyle ihracatı 1 yıldır askıya alınan Kerkük petrolü, ABD'nin İran'a karşı uygulamaya koyduğu yaptırımlar sonrasında daha çok önem kazanmaya başladı. Irak merkezi hükümeti, Kerkük petrolünü boru hattıyla ihraç etmesi halinde Türkiye güzergâhı dışında başka bir alternatifi görünmüyor.

ABD, 5 Kasım'da İran'a karşı yaptırımların ikinci aşamasını uygulamaya koydu. Yaptırım öncesi İran, günlük 2 milyon varilden fazla petrol ihraç ediyordu ancak yaptırım sonrası bunun 1 milyon varile kadar düşeceği öngörülüyor.

Washington yönetiminin İran'dan kaynaklı meydana gelecek piyasadaki ham petrol açığının kapatılması için Kerkük petrolünü alternatif gördüğü belirtiliyor.

Hem uluslararası hem de Irak'ın yerel medyasında, ABD'nin en kısa zamanda Kerkük'teki ham petrolün boru hattıyla Türkiye'ye ihraç edilmesi için Bağdat yönetimine baskı uyguladığı iddia ediliyor.

Iraklı yetkililer bu tür iddiaları reddetse de İran yaptırımları devreye girmeden önce Irak Petrol Bakanlığının piyasalardaki ham petrol akışı istikrarını koruyacaklarına yönelik ABD'ye göz kırpan açıklamaları ise dikkatlerden kaçmadı.

Kerkük petrolü neden önemli?

Irak'ın da üyesi olduğu Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) verilerine göre, yaklaşık 39 milyon nüfuslu ülkede 150 milyar varil petrol rezervi bulunuyor.

Kerkük, Ortadoğu'nun en eski ve zengin petrol kuyularına sahip. Tarihi kaynaklara göre vilayette ilk petrol 1927'de ismi Irak Petrolleri Şirketi olarak değişen Türkiye Petrolleri Şirketi tarafından bulundu.

ABD merkezli Enerji Enformasyon İdaresinin verilerine göre Kerkük, Irak petrolünün yüzde 18'ine tekabül eden 9 milyar varil petrol rezervine sahip.

Havana, Bay Hasan, Babagurgur, Hebaziya, Cenbure olmak üzere toplam 5 petrol kuyusundan Ekim 2017 tarihine kadar günlük ortalama 300 bin varil boru hattıyla Ceyhan limanına ihraç ediliyordu.

Kerkük petrolü ihracatı neden durdu?

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'ne (IKBY) bağlı Peşmerge güçleri, Haziran 2014'te Kerkük'ü terör örgütü DEAŞ'ın saldırılarından koruma gerekçesiyle Irak ordusunun boşalttığı bölgelere konuşlandı.

Kerkük ve petrol yatakları yaklaşık 3 yıl boyunca IKBY'nin denetiminde kaldı. IKBY, 25 Eylül'de gayrimeşru bağımsızlık referandumuna gitmesinden sonra Irak merkezi hükümetine bağlı ortak güçler Kerkük ve diğer tartışmalı bölgelere ortak operasyon düzenledi.

Merkezi hükümet, Kerkük ve diğer tartışmalı bölgelerde kontrolü sağladıktan sonra IKBY boru hattıyla Ceyhan limanına gönderilen Kerkük'ün ham petrol sevkiyatını da askıya aldı.

Kerkük petrol ihracatının önündeki engeller

Irak merkezi hükümeti, kendi kontrolündeki petrolü IKBY üzerinden ihraç etmeye yanaşmıyor ve bunu tek başına gerçekleştirmek istiyor. Ancak merkezi hükümetin bunu yapabilmesi için bir boru hattına ihtiyacı var.

Bağdat yönetimi geçen yıl Ekim ayında terör örgütü DEAŞ tarafından patlatılıp kullanılamaz hale getirilen boru hattının yenisini inşa edeceğini duyurmuştu. Bu açıklamanın üzerinden bir yıl geçmesine rağmen henüz somut bir şekilde bu plan hayata geçirilemedi.

IKBY ise Kerkük petrolünü kendi boru hattı üzerinden ihraç etmeye hazır olduğunu dile getirirse de bunun nasıl bir mekanizmayla çalışacağına dair herhangi bir bilgi vermiyor.

Erbil yönetimi geçen hafta yaptığı açıklamada, merkezi hükümetin kontrolündeki Kerkük petrolünü ihraç edebilmek için boru hatlarının taşıma kapasitesini 700 binden 1 milyon

varile çıkardıklarını açıklamıştı.

Irak Petrol Bakanlığı Sözcüsü Asım Cihad, geçen Mayıs ayında yaptığı açıklamada petrolün Irak merkezi hükümeti ile IKBY arasındaki ihtilaflar nedeniyle ihraç edilemediğini teyit etmiş, sorunların çözülmesi halinde ihracatın yeniden başlayacağını bildirmişti.

Kerkük petrolü ABD yaptırımını sonrası nasıl önem kazandı?

Irak ve İran arasında Ekim 2017'de yapılan anlaşma sonucu günlük 30 bin varil ham petrol tankerlerle İran'a ihraç ediliyor. İran ithal edilen ham petrolü kendi rafinerilerinde işleyip tekrar Irak'a ihraç ediyor.

Irak yakıtın yanı sıra elektrik santrallerini çalıştırmak için İran'dan doğal gaz da ithal ediyor. ABD, İran yaptırımlarını devreye koyduktan sonra Irak'ın sadece 45 günlük bu uygulamadan muaf tutulduğunu bildirmişti.

Washington yönetiminin, İran'a uyguladığı yaptırımlar nedeniyle meydana gelecek piyasadaki ham petrol açığını Kerkük üzerinden kapatmayı planladığı dile getiriliyor.

Irak Petrol Bakanı Samir Gazban, yaptırımlar devreye geçmeden önce ABD'ye göz kırpan bir açıklama yayımlayarak piyasalarda ham petrol açığının oluşacağı endişelerine ilişkin, önümüzdeki süreçte daha aktif bir rol üstlenmeyi hedeflediklerini ve piyasa istikrarının korunması için ham petrol akışını sağlamaya devam edeceklerini bildirmişti.

Irak, hem İran'ın oluşturduğu ham petrol açığının bir kısmını kapatmak hem de 2019 ihracat hedeflerine ulaşabilmesi için Kerkük petrolünü ihraç etmesi gerekiyor.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA